

ИНСОН ВА ҚОНУН

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ ХУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

● 2008 йил 22 январь ● сешанба ● № 3 (562) ● e-mail: inson_va_qonun@mail.ru

ЁШЛАР ФАОЛИЯТИНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ

мамлакатимизда қонун ҳужжатлари билан кафолатланган

Б.АКРАМОВ олган суратлар

Мамлакатимиз мустақилликка эришганидан сўнг муҳим стратегик вазифалардан бири сифатида ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва ҳимоялашни Ўз олдига мақсад қилиб қўйди. Ёшлар сиёсатида давлат аҳамиятига молик иш сифатида қаралиши бежиз эмас, чунки мамлакатимиз аҳолисининг 50 фоизидан ортигини айнан ёшлар ташкил қилади.

Республика ёшларининг ижтимоий-маънавий камол топиши учун шарт-шароит яратиш йўлида етарли ҳуқуқий база яратилди.

Жумладан, 1991 йил 20 ноябрда «Ўзбекистон Республикасида ёшларга оид давлат сиёсатининг асослари тўғрисида» Қо-

нун қабул қилинди. Ушбу қонунга мувофиқ ёшларга оид сиёсат Ўзбекистон Республикаси давлат фаолиятининг устувор йўналиши бўлиб, унинг мақсади ёшларнинг ижтимоий шаклланиши ва камол топиши, ижодий иқтидори жамият манфаатлари йўлида имкони борича тўла-тўқис рўёбга чиқиши учун ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий, таш-

килий жиҳатдан шарт-шароит яратиш ҳамда уларни кафолатлашдан иборатдир. Шунинг ҳам айтиш жоизки, ёшларнинг фуқаролик муносабатларидаги иштироки Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси билан тартибга солинади. Мазкур Кодекснинг 29-моддасига кўра, ўн тўрт ёшга тўлмаган, вояга ет-

маганлар (кичик ёшдаги болалар) учун битимларни, уларнинг номидан фақат ота-онаси, фарзандликка олувчилари ёки васийлари тузиши мумкин. Олти ёшдан ўн тўрт ёшгача бўлган кичик ёшдаги болалар қўйидагиларни мустақил равишда амалга оширишга ҳақлидирлар:

1) майда маиший битимлар; 2) текин манфаат кўришга қаратилган, нотариал тасдиқлашни ёки давлат рўйхатидан ўтказишни талаб қилмайдиган битимлар; 3) қонуний вакил ёки унинг розилиги билан учинчи шахс томонидан муйазн мақсад ёки эркин тасарруф этиш учун берилган маблағларни тасарруф этиш борасидаги битимлар.

ҚОНУННИНГ МОҲИЯТИ ҲАҚАМЛИК СУДЛАРИ

ҳуқуқий низоларни ҳал этишда муҳим аҳамият касб этади (Иккинчи мақола)

Ҳақамлик судлари «давлат суд тизими» кирмаслигини ҳисобга олиб, «Ҳақамлик судлари тўғрисида»ги Қонунда давлат таъминлаш чораларини кўришга алоҳида эътибор берилди. Чунки, Қонунга мувофиқ, ҳақамлик судида қўриб чиқилаётган даъво таъминлаш ҳақидаги ариза ҳақамлик муҳокамаси тарафи томонидан ҳақамлик суди жойлашган ердаги ёхуд жавобгар жойлашган ердаги ёки яшайдиган жойдаги ёнги жавобгарнинг мул-мулки турган жойдаги ваколатли судга берилди. Аризага даъво таъминлаш ҳақидаги ариза топширилганлигини исботловчи далиллар ва даъво таъминлаш чораларини кўриш ҳақида ҳақамлик судининг ажрили илова қилинади.

Ҳақамлик судининг ҳал қилув қарорларини ижро этиш ҳам ўзига хос хусусиятларга эга. Мазкур суднинг ҳал қилув қарори унда белгиланган тартиб ва муддатларда иктиёр ижро этилади. Ҳал қилув қароридан ижро муддати белгиланмаган ҳолларда у дарҳол ижро этилиши керак. Ҳал қилув қарорининг мажбурий ижросини таъминлаш ваколатли судлар зиммасида бўлиб, улар томонидан берилган ижро варақаси асосида суд ижрочилари томонидан амалга оширилади. Мажбурий ижро варақаси бериш тартиби белгиланмади. Чунки ваколатли давлат судларининг ҳақамлик судининг ҳал қилув қарорини бекор қилиш ҳамда ҳақамлик судининг ҳал қилув қарорини мажбурий ижро этиш учун ижро варақаси бериш тўғрисидаги ишларни юритиш тартиби бошқа қонун ҳужжатлари билан, хусусан, Фуқаролик процессуал кодекси ҳамда Ҳўжалик процессуал кодекси билан тартибга солинади.

Шунинг учун ҳам амалда ҳақамлик судларининг самарали фаолият кўрсатишини таъминлаш, ушбу судга мурожаат қилган шахсларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини тўлақонли ҳимоя қилиш мақсадида айрим қонун ҳужжатларига қўшимча ва ўзгартиш киритиш талаб этилар эди. Айнан 2007 йил 1 августдаги «Ҳақамлик судлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон Республикасининг Қонуни юқоридаги мақсад ва вазифаларни амалга оширишни назарда тутган.

МУРОЖААТЛАР «ИНСОН ва ҚОНУН» НИГОҲИДА МУТАХАССИСЛАР ИШТИРОКИДА ЎРГАНИЛДИ ВА...

Бухоро вилояти, Олот тумани, Буюк ипак йўли кўчаси, 47-ўйда истиқомат қилувчи фуқаро Х.Ибодованинг газета таҳририятига йўллаган аризаси вилоят ҳокимлиги ва тегишли соҳа мутахассислари иштирокида жойида ўрганиб чиқилди.

Ариза муаллифининг яшаш шароити ва оилавий аҳоли инobatта олиниб, Х.Ибодованинг ўли Х.Муродовга уй-жой қуриш учун 0,06 гектар ер майдони ажратиш лозим, деб топилди.

Олот тумани ҳокимлиги ҳузурдаги ер ажратиш масалаларини кўриб чиқиш комиссияси томонидан фуқаро Х.Муродовга уй-жой қуриш учун Чорбоғ қишлоқ фуқаролари йиғинининг бош режаси асосида ер майдони танланди. Туман ҳокимининг 2007 йил 27 декабрдаги 764-сонли қарори билан фуқаро Х.Муродовга уй-жой қуриш учун ер майдони ажратиб берилди.

Э.СОЛИЕВ, Бухоро вилояти ҳокимлигининг капитал курилиш, коммуникациялар, коммунал хўжалик ва ободонлаштириш масалалари бўйича ўринбосари котибияти мудир

ТАДБИРКОРГА ИМКОНИЯТ КЕНГАЙДИ

Тадбиркор Абдуваҳоб Абдуллаев «Асака текстил» корхонаси учун 130 та янги иши ўрни яратди.

У бундай имкониятга республика товар-хонашў биржаси савдосида олган икки миллион доллар хориж инвестициясини жалб қилгани эвазига эришди. Тадбиркор ҳозирда хорижнинг замо-

навий технологиялари ва ускуналаридан фойдаланмоқда. Жорий йилда корхона 2,8 миллион долларга тенг маҳсулотни экспорт қилишни режалаштирди. Шу мақсадда Россия ва Болтиқбўйи мамлакатларида савдо уйлари очилди.

«Туркистон-пресс»

АДЛИЯ ЁРДАМ БЕРДИ ҚОНУНГА ЗИД АРАЛАШУВ МАЪМУРИЙ ЖАВОБГАРЛИККА САБАБ БЎЛДИ

Мамлакатимизда тадбиркорлик субъектлари фаолияти қонун йўли билан ҳимоя қилинади. Улар фаолиятига нисбатан турли хил тўсиқлар, ноқонуний аралашувлар маъмурий жавобгарликка олиб келади.

Вилоят адлия бошқармаси томонидан Булунгур тумани давлат санитария-эпидемиология назорати марказида тадбиркорликка оид қонун ҳужжатлари ижроси ўрганилганда, туман давлат санитария-эпидемиология назорати маркази ходимлари томонидан республика адлия вазирининг 2006 йил 29 декабрдаги 213-мх-сон буйруғи билан тасдиқланган «Хўжалик юртувчи субъектлар фаолиятини текшириш ва текширишларни рўйхатга олиш китобини юритиш тартиби тўғрисида»ги Низомнинг 32-банди талаблари бузилганлиги аниқланди. Маълум бўлишича, назорат қилувчи органлар фаолиятини мувофиқлаштирувчи Республика кенгаши (НҚОФМҚ)нинг 2006 йил 29 декабрдаги 4/1-Г-сонли қарорига асосан тасдиқланган режа жадвали ҳамда туман ДСЭНМ бош врачининг 2007 йил 25 апрелдаги 3-сонли буйруғига

асосан марказ санитария врачлари А.Ҳасанов томонидан «Азимжон» хусусий фирмасида текшириш ўтказилган. Текширув натижалари бўйича ДСЭНМ бош врачининг 2007 йил 27 апрелдаги 99-сонли қарори билан фирма раҳбари Ж.Жулматов Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 53-моддасига асосан 62 миң 100 сўм миқдорда маъмурий жаримага тортилган. Бирок, текшириш пайтида ДСЭНМ ходими А.Ҳасанов томонидан фирма раҳбари Ж.Жулматовга НҚОФМҚнинг режа жадвалидан ва туман ДСЭНМ бош врачининг буйруғидан нусхалар тилхат асосида тақдим қилинмаган. Бундан кўриниб турибдики, туман давлат санитария-эпидемиология назорати маркази санитария врачлари А.Ҳасановнинг тадбиркорлик субъектига текшириш учун асос бўлган ҳужжатларнинг нусхаларини тақдим этмаганлиги

тадбиркорлик субъектининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини чеклаб қўйган. Фақат буғина эмас, балки унинг фаолиятига ғайриқонуний аралашган. А.Ҳасанов тадбиркорлик субъектига нисбатан ўзининг бу хатти-ҳаракатлари билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 241-1-моддаси, 1-қисмида кўзда тутилган ҳуқуқбузарлиқни содир этган. Вилоят адлия бошқармаси санитария врачлари А.Ҳасановни маъмурий жавобгарликка тортиш тўғрисида жиноят ишлари бўйича Булунгур туман судига маъмурий таклиф киритди. Суд А.Ҳасановга

нисбатан 86 миң 940 сўм миқдорда маъмурий жарима жазоси қўллади. Тадбиркорлик фаолиятига тўсиқлик қилиш, ноқонуний аралашув, руҳсатсиз текшириш мамлакатимизда олиб борилаётган ҳуқуқий ислохотлар мезони — адолат кўзгусига ақ таъсир этади. Юртимизда тадбиркорликка кенг йўл берилган, унинг фаолиятига ҳар қандай зид аралашувлар қонун йўли билан чекланади. Сафар ТОВАЕВ, Самарқанд вилояти адлия бошқармаси бўлими бошлиғи, Абдуҳамид ХУДОЙБЕРДИЕВ, «Инсон ва қонун» мухбири

ЕР УЧАСТКАСИ АЖРАТИЛДИ

Китоб тумани «Юқориқўб» қишлоғида яшовчи фуқаро Х.Боеванинг газетага йўллаган аризаси текширилди.

Аниқланишича, Х.Боева кизи Х.Худойберовага томорқа учун ер участкаси ажратишни сўраб, «Куйиқўб» қишлоқ фуқаролари йиғинига мурожаат қилган, фуқаролар йиғини эса фуқароларга яққа тартибда уй-жой қуриш учун ер ажратишни сўраб, 2006 йил 8 октябрда туман ҳокими номига хат йўллаган. Китоб тумани ҳокими фуқаролар йиғинининг мурожаатини кўриб чиқиш учун туман яққа тартибда уй-жой қурилиши бўлимига ўтказган. Туман яққа тартибда уй-жой қурилиши бўлими «Куйиқўб» қишлоқ фуқаро-

ролар йиғинида яшовчи фуқароларга уй-жой қуриш учун ҳужжатларни расмийлаштириб, туман ҳокимлиги ҳузурдаги ер ажратиш комиссияси орқали туман ҳокимига тақдим этган. Шу тариқа ариза ўз вақтида ижобатини топмаган. Прокуратуранинг аралашуви билан «Куйиқўб» қиш-

лоқ фуқаролар йиғинига қарашли ҳудудда яшовчи фуқароларга, хусусан, фуқаро Х.Боеванинг кизи Х.Худойберовага яққа тартибда уй-жой қуриш учун ер ажратилди. К.ИСМОИЛОВ, Қашқадарё вилояти прокурори, адлия катта маслаҳатчиси

